

suggest teachers concentrate initially on those problems that interfere with communication. Less critical weaknesses may well be delayed to later stages in students' development.

With these sound patterns in mind let us turn to different approaches to error correction:

1. correct no mistakes but make a general appraisal on content and language;
2. correct all syntactic and lexical mistakes;
3. decide on a correction focus beforehand and correct only that;
4. visibly enhance appropriate syntax and lexis;
5. make positive comments about language;
6. make positive comments about content.

The above theses do not claim to definite conclusions. It seems, however, to be worth making mistakes a part of students' language-learning development as well as raising students' awareness that there are mistakes which they can correct themselves, or even avoid. To sum it up, one should accept correction and praise in equal measure.

References:

1. Burt M.K., Kiparsky C. The Gooficon: A Repair Manual for English. Newbury House Publishers, 1972.
2. Edge J. Mistakes and Correction. London, New York: Longman, 1989, 70 p.

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИКО-СИНОНІМІЧНИХ НАВИЧОК ФІЛОЛОГА

Семак Л. А.

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри філології,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро, Україна

Уміле послуговування лексико-синонімічними засобами під час мовного акту здавна вважають ознакою комунікативної

культури й словесної майстерності мовця. Синоніми з'являються в мові як результат щонайточнішого вияву відтінку думки, відшукування найдоречнішого й найвідповіднішого слова, надання емоційно-експресивного забарвлення наративу. Мовознавця А. П. Коваль справедливо зауважує, що розвиток синоніміки демонструє «яскраво виражений процес вдосконалення засобів загальнонародної мови. [...] Завдання ряду синонімів у тексті показати багатство явища, інтенсивність прояву дії, різноманітність ознак» [2, с. 39]. Такі функції синоніми реалізують у текстах художнього стилю й у такий спосіб оприявлюють авторську манеру письма, індивідуальне вміння вималювати естетичну художню дійсність. Проте в текстах наукового й офіційно-ділового стилів нерідко синонімічними ванизування, що передусім повинні уточнювати позначені реалії, навпаки спотворюють комунікативний зміст, розмивають значення висловленого. Із такою проблемою часто стикаються філологи, які, з одного боку, мають багатий розвинений лексичний запас, а з іншого – через бажання врізноманітнити мову «зловживають» лексико-синонімічними одиницями й тому неясно висловлюють власну думку, що внеможливе досягнення чітко визначеної комунікативної цілі.

Мета нашої розвідки – опис особливостей і проблем формування лексико-синонімічних навичок у сучасних філологів, визначення доцільних видів вправ, націлених на активізацію, доречність і влучність вживання синонімів під час мовної практики.

Лінгвістичні дослідження лексичної синонімії (В. С. Ващенко [1], О. Д. Пономаріва [3], М. М. Фащенко [4]) істотно вплинули на сучасне викладання і модель навчання мови, що сьогодні провадять, спираючись на ідею комунікативного призначення мови та її основну комунікативну функцію, яка в термінах лінгвометодики означає: опановуючи синоніміку, індивідуум розвиває і вдосконалює компетенцію в мовній царині.

Робота з лексикою загалом, і з синонімікою зокрема, для філологів має неабияке загальноосвітнє і практичне значення. Загальноосвітнє значення лексики полягає в тому, що її вивчення

розширює уявлення філологів про мову, відбиває наявні очевидні взаємозв'язки одиниць лексичного рівня з іншими одиницями різних мовних рівнів, знайомить зі сферами функціонування слів, із різними джерелами поповнення словникового запасу і саме в такий спосіб формує правильний погляд на мову як на динамічний феномен. Практичне значення лексики полягає в тому, що її вивчення розкриває слово як складник словникової системи, дає змогу філологам усвідомити особливості інших мовних одиниць, впливає на оволодіння граматичними навичками, є підвалиною для збагачення словникового запасу й основною роботи зі стилістики. Вивчення лексики розвиває увагу філологів до первісних і похідних значень слів, умов і ситуацій вживання лексичних одиниць, виховує в них вміння обирати потрібне слово для вираження певної думки під час мовного акту, формує навички користування різними словниками.

Володіння синонімікою рідної мови сприяє тому, що філологи засвоюють різні мовні явища, особливості етноментальної спадщини, духовної культури народу, його побуту, національних і мовних звичаїв та традицій, що оприявлені в синонімічному багатстві мови. Усе це визначає одне з найважливіших завдань сучасного заняття з української мови – максимальну активізацію пізнавальної діяльності філологів, розвиток здібностей самостійно мислити і спілкуватися українською мовою. У цьому контексті вивчення українських синонімів, що забезпечує їх правильне розуміння, точність відтворення їх семантики, стійке запам'ятовування і доречне використання в мовному акті, для філологів важко переоцінити.

Навчальні програми з лексикології для філологів передбачають перелік таких лексичних понять і вмінь, якими повинні оволодіти майбутні словесники під час вивчення розділів дисципліни. Після закінчення курсу філологи повинні вміти: працювати з лексичним значенням слова за словником, контекстом, на основі словотворчого аналізу; знаходити слова з похідною семантикою; визначати полісемантичні слова; визначати синоніми, підбирати до визначеного слова синоніми, укладати синонімічний ряд семантичних і стилістичних

синонімів; визначати загальнономовні й контекстуальні синоніми; визначати омоніми, розрізняти їх у мові й у тексті; визначати антоніми, підбирати до конкретного слова антоніми; знаходити засоби виразності, художні засоби, тропи; знаходити фразеологізми, пояснювати їх значення, уживати в мові; вміти користуватися словниками. Для досягнення визначених умінь пропонуємо використовувати такі лінгводидактичні методи, що ґрунтуються на системі послідовних дій викладача, організовують і мотивують пізнавальну й практичну діяльність здобувачів освіти до засвоєння певного кола знань, як-от: метод повідомлення знань, орієнтований на рецептивну діяльність здобувачів освіти; метод узагальнень після спостережень здобувачів освіти за певними темами; метод закріплення нових знань, що реалізують через повторення нового матеріалу в різних варіантах з виконанням низки практичних дій – вправ, творчих висловлювань, описів; порівняльно-зіставний метод, що активізує навчальний процес і сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

У системі викладання української мови для майбутніх філологів питання синонімії досі розглядають фрагментарно в межах лексикології. Нерідко відомості про синоніми в посібниках дублюють, а запропоновані вправи настільки одноманітні, що навряд чи здатні розширити й закріпити вже отримані знання. Практично не приділяють уваги питанню особливостей перекладу синонімів, пошуку власнеукраїнських відповідників до слів іншомовного походження. Складність вивчення синонімів зобов'язує викладача постійно відшукувати ефективні методичні прийоми для якнайкращого засвоєння близьких за значенням слів. Найбільш результативними є такі прийоми, як-от: заміна синоніма словом або словосполученням; зіставлення синоніма із словосполученням; редагування тексту; складання розповіді з опорними словами; робота зі словниками; самостійна робота; підбір синонімів; індивідуальна робота з картками; зорова наочність.

Важливу роль відіграє лексика на заняттях з розвитку комунікації. Під час підготовки до написання доповідей,

висловлювань, майбутні філологи повинні працювати над доцільним вибором і використанням мовних засобів відповідно до комунікативної мети, стилю мови. Лексичні вправи – це вправи, спрямовані на усвідомлення сутності лексикологічних понять і на формування лексичних умінь, як-от: 1) знаходження аналізованого явища серед слів за зразком. Щоб виконати таку вправу, здобувачі освіти повинні знати істотні ознаки кожного з лексичних явищ; 2) підбір прикладів, що ілюструють досліджуване явище (із пам'яті або за будь-яким друкованим джерелом); 3) групування досліджуваних лексичних явищ (в тому числі складання таблиць, спрямованих на групування таких явищ); 4) знаходження і виправлення лексичних помилок; 5) лексичний аналіз. Лексичний аналіз як вправа полягає в характеристиці слова з погляду особливостей проаналізованих лексичних понять. Така вправа може бути виконана лише з опорою на словники.

Отже, вивчення лексичних синонімів у закладі вищої освіти для словесників відіграє неабияку роль, має свої особливості, тому передбачає певний специфічний набір різних видів лексичних вправ. Володіння лексичною нормою для майбутніх філологів передбачає вживання в мові слів у тих значеннях, які вони мають в системі мови, знання і розрізнення смислових відтінків синонімів, дотримання лексико-семантичної сполучуваності.

Література:

1. Ващенко В. С. Українська лексикологія. Семантико-стилістична типологія слів. Дніпропетровськ: ДДУ, 1979. С. 38.
2. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови. Київ: Вища школа, 1987. 352 с.
3. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови: підруч. для студ. гуманіт. спец. вищих закл. освіти. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 246 с.
4. Фащенко М. М. Синоніміка дієслів руху в художніх творах О. Довженка. *Мовознавчі студії*. Київ, 1968. С. 118–128.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ: БОЛГАРСЬКИЙ МЕТОД ПРОФ. Г. ЛОЗАНОВА

Сорока О. Б.

кандидат філологічних наук,
завідувач кафедри слов'янської філології імені професора
Іларіона Свенціцького,
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна

На сучасному етапі особливої уваги викладачів іноземних мов заслуговують нові ефективні методи навчання, які враховують зміни в сучасних комунікативних форматах глобалізованого суспільства й забезпечують об'єктивну потребу в пришвидшенні темпів набуття нових знань. До таких належить болгарський метод професора Георгі Лозанова – сугестопедагогіка, яка сприяє значному збільшенню обсягу засвоюваного матеріалу та скорочує терміни опанування іноземної мови. Також у процесі вивчення іноземної мови за цим методом у того, хто її вивчає, не лише формується нова мовна картина світу, вкорінена в знання про ментальні, гендерні, поведінкові моделі носіїв чужої мови, а й відбувається інтенсивний розвиток його мовної особистості. Сугестопедичний метод допомагає розкрити потенціал різних типів інтелекту, розвинути творчі навички, вивільнити приховані резерви особистісного зростання, навчити долати бар'єри в різних типах комунікації.

Попри універсальний характер, на практиці сугестопедагогіка була апробована переважно як ефективний метод викладання іноземних мов, але не набула розвитку та не отримала належного визнання й застосування в інших наукових сферах. Фрагментарно її вивчали та практикували педагоги Америки, Росії, деяких країн Європи, зокрема й Австрії, але відсутність фахової підтримки (професор Г. Лозанов опинився у багаторічній примусовій ізоляції від наукової спільноти) призвела до появи